

**UN FIU UITAT AL BÂRLADULUI. PROF. DR. G.G.TAȘCĂ
(1875 - 1915) - MEMBRU CORESPONDENT AL
ACADEMIEI ROMÂNE**

George - Felix Tașcă

G.G.Tașcă s-a născut în ziua de 30 ianuarie 1875 în casa părinților săi din comuna Bălăbănești, județul Tutova, la 15 km sud de orașul Bârlad, pe drumul județean ce leagă acest oraș de marele port dunărean Galați. Actul său de naștere a fost însă întocmit în comuna Lungești din același județ, ceea ce infirmă caracterul autenticității actelor de stare civilă, conform codului civil din vremea aceea, care pretinde ca la nașterea unui copil acesta trebuia prezentat ofițerului de stare civilă, împreună cu martor. Nu se cunoaște motivul pentru care tatăl a declarat nașterea fiului său la primăria din Lungești. Se presupune că tatăl, de profesie perceptor, mereu pe drumuri în localitățile din preajmă în vederea încasării impozitelor nu a fost în momentul nașterii fiului său la Bălăbănești și condica de nașteri din ziua respectivă a fost ocupată de alții, așa încât pentru a respecta data nașterii primului său fecior, de sex masculin, s-a văzut obligat să recurgă la amabilitatea unui primar din vecinătate. De asemenea, deși profesorul obișnuia să folosească sigla G.G. Tașcă, în realitate numele său de botez era Iorgu, după numele nașului său Iorgu Dabija, unchiul său după mamă. De altfel părinții, frații și surorile foloseau denumirea de Iorgu și nu cea de Gheorghe.

Ascendența paternă:

Gheorghe I. Tașcă (1847 - 1935) răzeș, perceptor fiscal și cotitor de vase autorizat, școlit cu carte slavonească, iar sub Alexandru Ioan Cuza și cu carte latinească, la Bârlad; i se spunea în sat Gheorghe al Popii, spre a-l distinge de alți purtători cu nume similar. Era un om cu o prestanță deosebită, fiind ales de mai multe ori consilier comunal și chiar consilier județean; a fost un mare sprijinitor al școlilor și bisericilor din sat și a dat o educație exemplară copiilor săi.

Ioan P. Tașcă, (1820 - 1884), preot la biserica "Sf. Nicolae" din Bălăbănești, hirotonisit în 1850, căsătorit în 1846 cu Ilinca Maxim (1824-1865), fiica vornicului de poartă (primarul comunei Bălăbănești). Aceștia erau buncii paterni ai prof. G.G. Tașcă.

Pefre S. Tașcă (1780-1838), preot la biserica "Sfântul Nicolae" din Bălăbănești, menționat în catagrafia rusească din anul 1809.

Stan I. Tașcă (1750 - 1810) mazil, căsătorit cu o membră a familiei Balaban era fiul lui Ioniță (Niță) Tașcă (1725 - 1795), venit din Corod, sat mare de răzeși cu o puternică stirpe a acestei familii; un document din 19 mai 1531, emis de Petru Rareș, menționează neamul Tășculeștilor la Corod, moșia Găgești.

Ascendența maternă:

Marghiolița V. Dabija (1849 - 1945) puțin școlită, dar cu o prestigioasă ascendență, care a conferit atât mamei cât și fiului o indelebilă distincție, bunătate și generozitate. A crescut 12 copii, (4 fete, apoi 3 băieți, iarăși 3 fete, 1 băiat și o fată), distanța dintre prima și ultima fată fiind de 28 de ani; profesorul G.G. Tașcă era al cincelea copil și cel mai mare dintre frați.

Vasile G. Dabija (1818 - 1865), sulger și prieten din copilărie cu Alexandru Ioan Cuza, fost salariat la Tribunalul Criminalicesc din Iași, căsătorit în 1848 cu Catinca

D. Tașcă (1828 - 1884), bogat înzestrată fiică a căpitanului, privighetor de ocol.

Dumitrache G. Tașcă (1800 - 1857) "din cei de la neamuri", fiind căsătorit cu Maria Balaban (1805 - 1890), fiica marelui căpitan Constantin Lupu Balaban (1780 - 1845), de asemenea din "cei de la neamuri", Căpitanul Dumitrache G. Tașcă era fiul mazilului Gheorghe S. Tașcă (1775 - 1840), cel mai mare dintre cei cinci feciori ai mazilului Stan I. Tașcă menționat mai sus.

Studii genealogice ulterioare efectuate de mine și de care unchiul meu, profesorul, nu a putut lua cunoștință, au stabilit pe bază de documente, în majoritatea lor la Arhivele din Iași, că marele căpitan Constantin Lupu Balaban era un om întreprinzător, procesiv și bogat, care și-a demonstrat descendența din marii boieri ai Moldovei, obținând în 1813 de la Vistieria Moldovei recunoașterea calității de "cei de la neamuri".

De la strămoșii săi, prof. G. Tașcă a moștenit indiscutabil dragostea de pământ, credința în Dumnezeu și acea distincție atât de naturală, care-l caracteriza și l-a făcut să se apropie de treptele tronului României, întocmai ca acei mari boieri din Sfatul Țării Moldovei (un Radul Pisc, stolnic între anii 1438 - 1465), trei generații succesive de Posadnici la Soroca - Coste, Feodor și Stan - menționați în anii 1552, 1454, 1436, Ilișă ceașnicul în Sfat între anii 1407 - 1429, Giulă, sfetnicul lui Petru I. Mușat, menționat în 1384 și 1387.

Studiile:

Cursul primar l-a urmat la școala din Bălăbănești cu învățătorul Cașu, mort în anul 1930, iar cursul secundar la liceul "Gheorghe Roșca Codreanu" din Bârlad pe care l-a absolvit în anul 1895, împreună cu următorii colegi: Arteni Victor, avocat; Bușilă Neculai, doctor medicină; Davidoglu Anton, profesor universitar de matematici; Manoliu George, magistrat; Mintuță Ion, avocat; Râpeanu Traian, inspector C.F.R. și Valt Mihai, inginer. La liceu a avut ca profesori pe Panaint Ghenciu la istorie, Ion Popescu și Mironescu la latină; Vârgolici, la matematici; Neagoe Panu și folcloristul Artur Gorovei, la română; Erbiceanu, la greacă; Simion Mândrescu la germană (devenit profesor la facultatea Litere din București). Examenul de bacalaureat îl trece la Iași, iar diploma respectivă poartă data de 20 februarie 1896. În același an se înscrie la facultatea de Drept din București.

La Arhivele Statului din Vaslui se găsesc matricolele liceului Codreanu din Bârlad, unde găsim că G. G. Tașcă în clasele II - V, a avut medii anuale între 7,09 - 7,85, ceea ce este extrem de meritoriu pentru un elev provenit din mediul rural, la un liceu de prestigiu. A avut coleg de clasă pe Anton Davidoglu, devenit profesor universitar de "Teoria asigurărilor" numărându-se printre fondatori în 1913 a Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București.

G.G. Tașcă și-a luat licența în drept în anul 1898, cu o teză tratând despre "*Evoluția proprietății rurale în România, cu o privire generală asupra evoluției proprietăților rurale la Roma*" (189 pagini). Subiectul acestei teze demonstrează preocuparea sa, rămasă constantă în tot restul vieții sale pentru proprietatea rurală, clasa țăranilor liberi (răzeși) din care se trăgea și de care era foarte mândru. Această problemă a țăranimii revine și în teza sa de doctorat de la Paris, pentru care depune o muncă susținută. Teza sa de doctorat în drept comparat, elaborată sub președenția prof. M.A. Weiss, o susține în ziua de 28 mai 1907, cu subiectul "*Considérations sur les lois relatives à la propriété rurale en Roumanie, Angleterre et Irlande*". din comisia

de examinare mai făceau parte M.M. Massigli și Hitier, iar lucrarea de 352 pagini a fost tipărită la editura V. Giard din Paris. În aceeași editură publică în 1910 lucrarea de 212 pagini intitulată *“Les nouvelles réformes agraires en Roumanie”*

La Facultatea de Drept din Paris, G.G. Tașcă a avut doi distinși colegi români: Nicolae Titulescu, mai tânăr care a făcut atât licența, cât și doctoratul în drept la Paris și pe Istrate Micescu, unul din cei mai distinși avocați din România. Ulterior, cei trei colegi români au devenit profesori ai Facultății de Drept din București. Toți acești trei juriști au avut în cursul pledoariilor lor aceeași metodă de convingere a auditoriului și anume prin procedeul “per a contrario”; începeau, întotdeauna, prin a prezenta teza adversarului în lumina cea mai favorabilă, după care urma atacarea, punct cu punct, a acestei păreri până la completa anihilare a adversarului. În felul acesta, a avut un răsunător succes Nicolae Titulescu contra contelui Tisza, în procesul optanților unguri la Liga Națiunilor. Iar secretarul lui, Istrate Micescu îl trăgea uneori de mână, crezând că pledează din nebagare de seamă procesul adversarului. La fel, G.G. Tașcă, atunci când expunea studenților doctrina economică a fiziocraților, a socialiștilor, a corporatiștilor sau a marxiștilor lăsa impresia că este apologetul acestor teorii economice, pentru ca, în final, să strălucească în mod victorios teoria liberalismului economic, al cărui propovăduitor consecvent a fost toată viața.

Avocatura.

La 10 decembrie 1898, G.G. Tașcă se înscrie ca avocat în baroul Ilfov. Face secretariat cu Prof. Nicolae Bazilescu (1860 - 1937), mare industriaș și latifundiar la București - Noi, care își avea biroul la hotelul “Grigore Capșa” din calea Victoriei. Nicolae Bazilescu a fost un constant sprijinitor al lui G.G. Tașcă iar acesta la rândul său a promovat pe fiul acestuia, Aristide Bazilescu la catedra de Economie Politică a Facultății de Drept din București. Dintre procesele pe care le-a susținut G.G. Tașcă în cursul activității sale ca avocat ne-au rămas concluziile scrise, tipărite în broșură, pe care le-a pus în procesul lui Bazil Haram și moștenitorii Bally la Tribunalul Tutova (16 pagini) în 1901 și apoi alte concluziuni scrise (33 pagini) în 1903 la Curtea de Apel din Galați.

Sora savantului dr. Ion Cantacuzino, Constanța Cantacuzino, care primise ca despăgubire de divorț de la soțul ei, Raoul Romalo, moșia Pochidia din județul Tutova, apelase la prof. G.G. Tașcă să-i pledeze cauza în procesul de expropriere din 1923, pe care îl câștigă G.G. Tașcă, vinde moșia de la Miroasa și cumpără de la Constanța Cantacuzino moșia de la Pochidia.

În *“Gazeta Tribunaletelor”* din 20 noiembrie 1936, avocat Alexandru Velescu, fostul student al lui G.G. Tașcă, scrie un amplu articol în care, în afară de întreaga viață și activitate a profesorului său, dezvăluie și unele aspecte din activitatea de avocat a acestuia. Astfel, sunt menționate splendida intervenție a Profesorului Tașcă numit din oficiu ca procuror într-un proces privind cazul de forță majoră în care erau implicați și minori. Un proces pe care i l-a dat Profesorul său, Nicolae Bazilescu, cu care locuia la București - Noi, după moartea soției acestuia, a fost cel al lui Teodorescu de la Baia Centrală, în anularea unor acte pe considerațiuni de fraudă pauliană. Foarte tânărul avocat Tașcă a avut marea surpriză de a se trezi în fața unui adversar deosebit de elegant în exprimarea la bară, pe marele Jean Mitilineu, fost de mai mult ori ministru.

Căsătoria.

La 30 de ani, G.G.Tască era un bărbat frumos și elegant, înalt, lat în umeri, cu un adevărat cap de expresie, împodobit cu un bogat negru păr ondulat; purta o mustață scurtă, făcând un impresionant triunghi cu sprâncenele sale, tot atât de bogate și de negre.

S-a căsătorit la 8 decembrie 1905 cu Cordelia Demetrescu, fiica profesorului de latină și istorie Anghel Demetrescu (1847 - 1903), fost director al Liceului "Sf. Gheorghe" din Calea Victoriei, despre care Nicolae Iorga în "*Oameni care au fost*" îi dedică o pagină de elogii, arătând că erudiția sa l-ar fi îndreptățit să ocupe o catedră universitară. Mama Cordeliei era Maria Popovici (1853 - 1915) de la care a primit o foarte bună educație (pian, limbile engleză, franceză și germană, pe care le stăpânea la perfecție). Aceasta a permis Cordeliei să aibă legături cu regina Elisabeta (Carmen Sylva) care a trimis-o în Anglia și Germania, spre a studia organizarea învățământului sursorilor de caritate; la întoarcerea în țară, Cordelia a fost numită de regina Elisabeta în funcția de directoare a Institutului de surori de caritate din București. Cordelia Tască, prin pregătirea sa, a fost un mare sprijin pentru soțul său, atât în timpul studiilor acestuia la Paris cât și ca diplomat la Berlin.

Regina Elisabeta a cerut Cordeliei să-i prezinte, după căsătorie, pe soțul său și deoarece protocolul curții regale nu permitea reginei să participe la căsătoria religioasă de la Biserica Albă, cei doi miri au venit la palatul regal, în ținută de nuntă. Regina Elisabeta i-a oferit Cordeliei un medalion, iar regele Carol I i-a oferit lui Iorgu Tască, 5.000 franci aur, pentru a-și continua studiile la Paris, unde tinerii căsătoriți au plecat în aceeași seară.

Această primă legătură a lui G.G.Tască cu tronul României, a continuat și la generațiile următoare, respectiv cu regina Maria, principesa Ileana și chiar cu regele Mihai I. Trebuie subliniat că George a fost un timp profesorul Marelui Voievod de Alba Iulia și apoi al regelui Mihai I, la propunerea profesorului Nicolae Iorga; acesta arată în lucrarea sa "O viață de om așa cum a fost" că regele Carol II s-a opus ori de câte ori îi propunea numirea lui G.G.Tască pe un post de ministru.

Activitatea politică.

Încă din anul 1901 țăranii din județul Tutova i-au propus lui G.G.Tască să-i reprezinte în parlamentul țării, ca deputat. Take Ionescu (1858 - 1922), liderul Partidului Conservator - Democrat, a atras prin marea sa personalitate, pe tânărul G.G.Tască și acesta a fost ales deputat în 1905, la colegiul III al județului Tutova. Tască și-a luat rolul de deputat în serios, susținând cauza țăranilor și a obștilor satești și a propus un amendament tinzând la reducerea cu jumătate a garanției pentru arendarea la licitațiile la care s-ar fi prezentat obștiile satești. Ministrul Domeniilor, Iancu Lahovary, a combătut cu înverșunare acest amendament, iar Tască a replicat că lumea satelor clocotește. După 1907, Iancu Lahovary propune o lege în sensul amendamentului pe care îl combătuse cu vehemență.

După moartea lui Take Ionescu în 1922, G.G.Tască se raliază la Partidul Democrat condus de Nicolae Iorga, fără a fi om politic militant. În iunie 1930, când guvernul Iuliu Maniu îl numește pe G.G.Tască ministrul plenipotențiar la Berlin, este silit să demisioneze, făcând în acest scop un anunț în ziarul "Neamul Românesc", de care Nicolae Iorga nici nu a luat cunoștință. Rechemat în țară după 1 mai 1932, G.G.Tască

estă numit ministru al Industriei și Comerțului, în locul lui Vasilescu - Karpen demisionat, în guvernul Iorga - Argetoianu. Apartenența ulterioară a lui G.G.Tașcă la Partidul Național - Tărănesc se datorește prieteniei sale cu Iuliu Maniu și Ion Mihalache. George Tașcă s-a angajat în lupta politică anti-comunistă, cu ocazia alegerilor parlamentare din toamna anului 1946, când a candidat ca reprezentat al Partidului Național - Tărănesc al Județului Tutova. Cu prilejul unei întâlniri politice la Bârlad, a fost violent atacat de bătașii lui Gheorghe Gheorghiu-Dej și a scăpat ca prin minune cu viață, ocrotit de comandantul Legiunii de Jandarmi Tutova, Gheorghe T.Dragomir, nepotul său de soră, cel care îl primise în Gara de Nord la înapoierea din misiunea diplomatică de la Berlin.

Armata.

În anul în care Iorgu Tașcă urma să-și satisfacă serviciul militar, fratele său, mai tânăr cu doi ani, Francisc (1877 - 1947) se înscrie ca voluntar pe termen de trei ani la un regiment de infanterie din Bârlad. Cum la vremea aceea, doi frați nu puteau satisface serviciul militar în același timp, Iorgu Tașcă a fost scutit de armată și și-a continuat studiile la București.

În timpul primului război mondial, Iorgu Tașcă se oferă ca voluntar și cu gradul de maior este numit de Marele Stat major în calitate de curier diplomatic la Petersburg. În această calitate, făcea săptămânal deplasările respective, cu trenul, în timp ce familia sa era refugiată la moșia sa de la Miroasa. G.G.Tașcă, ca militar, s-a nimerit să fie în trenul, care a produs marea catastrofă de la Ciurea, cu care ocazie și-a adus un prețios aport în salvarea călătorilor din vagonul în care călătorea.

Prestigioasa activitate didactică.

Înapoiat de la Paris, G.G.Tașcă se prezintă la un concurs pentru un post de conferențiar la Universitatea din București. Deși reușește la acest concurs, Spiru Haret, ministrul Instrucțiunii Publice, casează examenul, spre a numi un candidat liberal, pe care îl proteja. În anul următor, Tașcă se prezintă la un nou concurs și este numit conferențiar în anul 1911.

Activitatea didactică a lui G.G.Tașcă se întinde pe parcursul a treizeci de ani până în 1940, când este pensionat. Etapele acestei activități didactice sunt următoarele:

- 1911 - 1920, conferențiar la Facultatea de Drept din București;

- 1920 - 1940, profesor la Facultatea de Drept din București;

- 1913 - 1935, profesor al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, al cărei fondator a fost, împreună cu I.N. Angelescu, Stanislav Cihoschi și Anton Davidoglu, fostul său coleg de liceu din Bârlad.

G. G. Tașcă a mai ținut cursuri la Școala Superioară de Război din București și la Școala Superioară de Cooperatie - București. Până în 1929, Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale a funcționat într-un local impropriu, deasupra Teatrului Mic pe strada Academiei, aproape de Fundația Carol I, în a cărui aulă se țineau cursuri și conferințe mai importante. Militând și supraveghind personal construcția noului local al Academiei din Piața Romană, G. G. Tașcă a fost numit primul rector în noul local între anii 1929-1931.

După înapoierea sa din Germania, profesorul Tașcă organiza în fiecare an cu studenții săi de la Academie, recrutați pe baza unui examen scris, un seminar special, care se ținea chiar la domiciliul său din B-dul Carol I. Au rămas memorabile aceste seminarii după mulți ani de zile, prin mărturiile foștilor studenți: Constantin

Ludovescu, Aurora Dumitrescu, Marsilia Niculescu și chiar Gheorghe (Gogu) Rădulescu, fost Vice-Prim Ministru și membru al Comitetului Politic Executiv al Partidului Comunist Român, care în 1988, la a 75-a aniversare a Academiei a vorbit elogios la adresa profesorului său de Economie Politică. Conducând pe studenții săi la plecarea din casa sa, profesorul Tașcă a observat că unul din studenți, fiul unui modest tipograf, era sărăcăcios îmbrăcat pentru acea vreme de iarnă și a găsit cu cale să-i înmâneze acestuia un plic cu 3000 lei, ca să-și cumpere un palton. Studentul respectiv, emoționat, s-a executat imediat, dar nu a uitat ca după licență, să-i restituie profesorului cei 3000 lei, din primul său salariu. Aurora Dumitrescu își amintește că, în casa profesorului Tașcă, a cunoscut pe nepotul acestuia, Miron Tașcă, student la Politehnică, venit să cânte la violoncel; cât despre Marsilia Niculescu, aceasta își amintește de scara mobilă pe care o folosea ca să umble în imensa bibliotecă a profesorului.

Mărturiile foștilor studenți ai profesorului Tașcă se pot număra cu sutele și toate sunt pline de admirație pentru cursurile strălucite ținute de profesorul lor, pe cât de exigent, pe atât de drept și uman, în toate împrejurările.

În iunie 1937, Constantin Kirițescu, secretar general la Ministerul Învățământului, îl numește pe Profesorul Tașcă președintele primei comisii de bacalaureat comercial, la Liceul Comercial de fete din Piața Amzei, iar în anul următor, în aceeași calitate, la Liceul comercial de băieți "Nicolae Crețulescu", din B-dul Domniței.

Conferințele publice.

Luând exemplul marilor oratori ai vremii, Barbu Ștefănescu-Delavrancea (1858-1918), Petre Carp (1837-1918), Take Ionescu (1858-1922), profesorul G. G. Tașcă a desfășurat o foarte largă activitate în calitate de conferențiar, atât în domeniul economic, fiscal, financiar cât și în domeniul politic. Înzestrat cu o dicțiune perfectă, folosind un limbaj puțin colorat cu accente moldave și întrebuintând întotdeauna în finalul expunerilor sale argumentele cele mai puternice, reușea să-și captiveze auditoriul, de obicei foarte select, din care nu lipseau, bineînțeles, studenții săi, care îl iubeau și îl venerau.

Lista conferințelor sale publice este lungă și variată: ele au fost în cea mai mare parte publicate în broșuri separate, în diverse reviste de specialitate sau chiar în volum, ca și cel intitulat "*Probleme economice și financiare*", București, 1928, 718 pagini.

Spicuim dintre conferințele care au avut cel mai mare ecou la public, pe următoarele:

- *Socialismul de stat și democrația*, Ateneul Român, 1911;
- *Cauzele economice ale războaielor*, 1914;
- *Moartea unei legende (a invincibilității armatei germane, după lupta de la Marna)*, 1916;
- *Germania. Curente politice*, 1933;
- *În ajunul prăbușirii*, 1934;
- *Directivele politicii noastre externe, axele Paris-Londra și Roma-Berlin*, Sala Dalles, 8 martie 1938, repetată și la 19 martie 1938;
- *Situația României în urma conferinței de la München*, Sala Dalles, 17 noiembrie 1938.

Profesorul Tașcă a mai ținut o conferință de răsunet în procesul optanților unguri,

o conferință în contradictoriu cu Grigore Iunian, la Fundația Carol I, în problema controversată a inflației, deflației și stabilizării monetare. Dar ultima sa conferință, ținută la Ateneul Român, într-o sală arhiplină până la refuz, în anul 1946, a fost zădărnicită de provocatorii comuniști ce se instalaseră din vreme în aripa din dreapta de la parter, prin vociferări insolente. Oratorul și-a întrerupt expunerea și a arătat că Ateneul Român este o instituție de înaltă cultură care a fost întotdeauna respectată. După ce s-a restabilit o liniște solemnă, provocatorii comuniști au reînceput să deranjeze pe conferențiar. În această situație, un grup numeros de studenți, urcându-se pe podium, au ridicat pe brațele lor pe profesor și în aclamațiile numerosului public l-au scos pe una din culise. Conferința a fost ținută într-o altă sală, la o altă dată, pe baza unor invitații personale, la care vulgul comunist nu a mai avut acces.

Participant la conferințe internaționale.

În 1920, profesorul G. G. Tașcă a fost trimis, împreună cu Bălăceanu și Neculce, la Conferința financiară internațională de la Bruxelles. Între 21 octombrie și 25 noiembrie 1921, profesorul G. G. Tașcă participă, ca prim delegat al țării noastre la Conferința internațională de la Porto Rose (Italia) a țărilor beneficiare ale fostului Imperiu Austro-Ungar.

Cultura pământului.

Ca fiu de răzeș, G. G. Tașcă a fost în permanentă preocupat de îndeletnicirea marii majorități a populației României, agricultura, căreia de altfel i-a consacrat numeroase și splendide pagini și tot atâtea conferințe publice. Dar a fost el însuși cultivator de pământ și viticultor.

Prima proprietate personală a avut-o G. G. Tașcă la Ciocaboca în județul Vaslui, iar în 1915 arendează la Miroasa, județul Tutova o vie de 4 ha cu casă, în care se refugiază familia sa în timpul războiului mondial. Apoi, cumpără această vie și o revinde în 1922, când cumpără de la doamna Constanța Cantacuzino, sora doctorului Ion Cantacuzino, o moșie de 300 ha la Pochidia, județul Tutova.

Între 1922 și 1947, moșia de la Pochidia, înzestrată cu parc, casă și zece camere, vie cu viță nobilă, culturi de cereale, grâu, porumb, plantație de salcâmi pentru terenurile degradabile și o împrejmuire pentru o câprioară și un țap, primite ca dar de la fratele său Francisc, a constituit o preocupare a lui G. G. Tașcă, în tendința de a dovedi practic rentabilitatea marii proprietăți agricole. Aici a investit ani de zile salariul său de profesor universitar, de diplomat la Berlin, mărind întinderea moșiei la aproape 1.000 ha, prin achiziții de noi terenuri de la moșierul Bally din Cărlomănești și de la moșierul Constantinidi din Crivești, asociind și pe cele două fiice ale sale. La Pochidia a fost invitat Nicolae Iorga și se țineau vara festivele ședințe ale Academiei Bârlădene, având ca secretar pe George Palade.

După expropriere, moșia lui G. G. Tașcă de la Pochidia a fost transformată în întreprindere agricolă de stat (IAS), model, iar prin reforma administrativă a lui Ceaușescu, când Bârladul a devenit din regiune un municipiu periferic al județului Vaslui, Pochidia a fost anexată de Virgil Trofin aceluiași județ.

Prezența la Academia Română.

În 1926, la propunerea lui Nicolae Iorga, profesorul G.G.Taşcă este ales membru corespondent al Academiei Române, onoare care i-a fost retrasă abuziv în 1948, cu ocazia reorganizării Academiei. După A.C. Cuza, Tașcă a fost al doilea economist

ales membru corespondent al Academiei Române din seria nouă a economiștilor. În 1929, i-a urmat ca membru onorar Vintilă Brătianu și numai după aceea: Ion Răducanu, Victor Slăvescu, Ion. I. Lapedatu și Victor Rădulescu, dintre economiști. Prin hotărârea Adunării Generale a Academiei Române din 3 iulie 1990, G.G.Taşcă a fost reconsiderat de drept membru al acestui înalt forum științific și va rămâne înscris pentru totdeauna în Analele Academiei cu această calitate. La 14 iulie 1990, ziarul *"Dimineata"* a publicat pe larg, hotărârea Adunării Generale a Academiei Române din 3 iulie 1990.

G.G.Taşcă frecventa regulat ședințele Academiei Române și a făcut în cadrul acestui for mai multe comunicări științifice și a publicat diverse studii în *Analele Academiei*, ca spre exemplu: *Influența prețului asupra producției solului*, comunicare din 13 martie 1940, sau *Cum a evoluat claca de la începutul înființării ei și până astăzi*, comunicare din 9 aprilie 1937. Profesorul Tașcă a fost și membru titular al Academiei de Științe Sociale și Politice, calitate în care a făcut alte comunicări științifice ca spre exemplu: *Rolul rezervat Ungariei în viitoare organizare a Europei* (12 octombrie 1940): *Comemorarea lui Spiru Haret* (19 ianuarie 1943).

Ar mai fi de menționat că profesorul Tașcă a fost un timp Președintele Asociației Economiștilor din România, în cadrul căreia a făcut de asemenea comunicări științifice.

Activitatea diplomatică.

Spre a restabili legăturile economice atât de strânse pe care România le-a întreținut cu Germania și care au fost întrerupte în perioada primului război mondial, profesorul G.G.Taşcă a fost numit în 1930, în timpul guvernării Iuliu Maniu, ca ministru plenipotențiar la Berlin. Această misiune diplomatică i-a fost retrasă sub guvernul Iorga - Argetoianu la 1 mai 1932. Într-o scrisoare din 22 iulie 1930, adresată fratelui său Francisc arată plecarea sa precipitată la Berlin și cere scuze că nu și-a putut lua rămas bun; în aceeași scrisoare arată că în timpul verii activitatea diplomatică este foarte restrânsă, ceea ce îi permite ca printr-o muncă asiduă să se pună la punct cu noua sa profesiune, căreia crede că-i va face față. Mai semnalează dispersarea familiei sale și prezența la Berlin a nepotului său de frate, Miron Tașcă, premiant de onoare al Liceului Codreanu din Bârlad, care a petrecut două vacanțe de vară în Germania.

Mai trebuie semnalat că în perioada respectivă profesorul Tașcă a ținut conferințe la Leipzig și Dresda, precum și la Sorbona cu titlul *"La situation économique de la Roumanie"* (martie 1932).

După lungi și minuțioase tratative, Tașcă a reușit să încheie cu Germania un important acord vamal preferențial, grație căruia taxele vamale erau reduse cu 50 % pentru grâu și cu 60 % pentru orzul și porumbul românesc, obținând adeziunea tuturor statelor interesate, inclusiv Franța.

Descendența.

G.G.Taşcă vorbește foarte puțin despre copiii și nepoții săi, folosind uneori denumirile lor familiare, ceea ce ne îndreptățește să facem aici precizările necesare.

Prima sa fiică s-a născut la Paris la 15 noiembrie 1906, primind numele de **Elisabeta**, în onoarea reginei - poete, Carmen Sylva. Această fiică a primit o excelentă educație, stăpânind perfect, ca și mama sa, limbile engleză, franceză și germană; s-a

căsătorit la 10 noiembrie 1929 cu Eugen Filotti (Puiu), directorul presei în Ministerul de Externe , (28.VII. 1896 - 1.VI. 1975), care a făcut o frumoasă carieră diplomatică, ca ministru plenipotențiar la Ankara (1936 - 1938), Atena (1938 - 1939), Sofia (1939 - 1941) și Budapesta (1941 - 1944). A mai fost numit, în aceeași calitate, la Roma, numire revocată. În 1946 a participat din partea României, la Conferința de Pace de la Paris. Soții Filotti au avut 4 copii și doi nepoți astfel:

a) **Andrei**, născut la București la 27.X.1930, inginer, căsătorit la 30.V.1954 cu Maria - Ligia - Vasiliu, născută la Buzău, cercetător de artă, în prezent profesoară de limba română la Washington, unde locuiește cu soțul său; nu au urmași;

b) **Domnica**, născută la București la 28.V.1932, căsătorită la 8.VI. 1958 cu Dumitru Ghimuș, inginer, născut la Bârlad, în prezent stabilit la Viena. Nu au copii.

c) **Ion**, născut la Câmpulung - Muscel la 26.VI.1941; inginer și doctor în matematică, căsătorit la Paris la 7.VIII.1974 cu Françoise - Gabrielle Sciaky, născută la 8.XI.1942, având o fiică, Maria - Despina - Elisabeta, născută la Paris la 18.II.1960.

d) **Alexandra**, arhitect, născută la București la 18.XII. 1947, căsătorită cu Gelu Ionescu, născut la Galați la 8.V.1937, având o fiică **Domnica**, născută în București în 1982.

A doua fiică a profesorului Tașcă, născută la București la 20.II.1908, a primit numele părinților săi **Cordelia - Georgeta** și aceeași bună educație ca și sora ei; s-a căsătorit în București la 8 XI.1934 cu Vasile Vasiliu, doctor în științe economice, director în Ministerul Finanțelor, născut la Piatra Neamț, de care a divorțat în 1944, fără a avea copii.

Exproprierea, arestarea și sfârșitul.

Regimul comunist a expropriat în 1947 moșia de la Pochidia, iar în 1948 a naționalizat casa din B-dul Carol I, nr. 55 în care locuia atât familia profesorului Tașcă cât și familia Filotti; casa fusese cumpărată încă din anul 1915. Astfel, s-a văzut încetul cu încetul depozat de rodul muncii stăruitoare de o viață întreagă, inclusiv suprimarea pensiei de profesor, fiind astfel obligat ca să poată trăi, să-și vândă lucrurile din casă.

La 6 mai 1950, la 5 dimineața, agenții Securității au pătruns în casă pe fereastră și năvălind în dormitor au cerut profesorului Tașcă să-i urmeze, pentru a da o declarație. În realitate , agenții Securității aveau o listă scrisă în limba rusă cu numele și a altor demnitari, care au fost arestați în aceeași noapte, printre care Gheorghe Tătărescu. Din acel moment, familia profesorului Tașcă nu a mai știut nimic despre el. După multe demersuri, făcute la toate penitenciarele, inclusiv la Direcția generală a penitenciarelor, familia a primit abia prin 1956, actul de deces al lui G.G.Tașcă, de la Primăria din Sighetul Marmăției atestând moartea sa la 12 martie 1951.

Între 1952 - 1954, Cordelia Georgeta, fiica profesorului Tașcă a fost arestată în locul rudelor foștilor demnitari, neștiind nimic despre moartea tatălui său, spera să-l poată întâlni în vreuna din închisorile prin care a trecut.

După două săptămâni de la arestarea profesorului Tașcă, întreaga sa familie a fost evacuată din casa proprie, din B-dul Carol I, nr. 55 și mutată într-o locuință mizerabilă din strada Lănăriei; iar imensa sa bibliotecă , cu cărți de mare valoare, acoperind patru pereți până în tavan, a fost aruncată cu lopata într-un camion, tras pe trotuar la

geamul biroului și transportată într-un loc rămas necunoscut până astăzi. Printre cărțile din bibliotecă, se aflau și ediții princeps, moștenite de la Anghel Demetrescu, decedat în 1903.

Trebuie menționat că profesorul Tașcă nu a suferit nici o condamnare, a fost supus la închisoarea din Sighet unui regim de exterminare, izolat într-o celulă neîncălzită, cu ciment pe jos și cu geamul spart, ceea ce i-a grăbit moartea. Ulterior, s-au primit de la doi deținuți supraviețuitori, relații despre împrejurările în care l-au văzut pe G.G.Tașcă la Sighet. Astfel, Mihail Romașcanu, fost șef al Oficiului de Studii al Băncii Naționale a României și apoi subsecretar de Stat pentru prețuri la Ministerul Economiei Naționale sub guvernul Mareșal Antonescu, l-a văzut pe profesorul Tașcă făcându-și plimbarea zilnică, singur, în cămașă și pantaloni, cu capul descoperit, Alexandru Popescu - Necșești (1896 - 1986), fost ministru al Cultelor în guvernul Duca din 1933, a fost obligat de câteva ori să verse tineta deținutului vecin, G.G.Tașcă, în imposibilitate de a se mai servi; în ultimele sale clipe de viață, agonizând cu febră mare, trântit pe jos își striga pe nume fetele, iar gardianul a venit și i-a zdrobit capul cu o lovitură de cizmă. Brutalitatea gardienilor de la Sighet este cunoscută și în cazul altor victime, spre exemplu Costel Tătăranu și Gheorghe I. Brătianu. Corpul neînsuflețit al deținutului, dezbrăcat de haine și transportat în timpul nopții, într-o ladă, era aruncat într-o groapă de pe valea Izei în cimitirul săracilor, fără cruce, fără preot.

Postume.

1. - Vasile Malinschi, student la Drept și Academie, seria 1931 - 1935, doctor în științe economice din 1939, cu o teză despre "*Stahanovism*", susținută la profesorul Virgil Magearu, plecat în U.R.S.S. în timpul războiului, s-a întors în țară în 1951 ca rector al Academiei de Studii Economice, ministru al Comerțului, membru titular și secretar al Academiei Române în această situație, a intervenit și a obținut pentru Cordelia Tașcă o pensie viageră de urmaș de 500 lei lunar, majorată ulterior la 800 lei.

2. - Decesul lui G.G.Tașcă a fost mult timp ascuns soției sale de către cele două fiice. Cordelia Tașcă a murit la 11.VI.1971 și a fost înmormântată în cavoul familiei de la cimitirul Bellu, fig. 62., unde este menționată și moartea profesorului G.G.Tașcă, la 12 martie 1951 la Sighetul Marmăției, fără ca rămășițele sale pământești să fi putut vreodată să fie aduse acolo.

3. - În 1971, Ion Lupu susține la Academia de Științe Economice o teză de doctorat cu tema "*Concepția economică a lui George Tașcă*" manuscris, 300 pagini; conducător științific prof. dr. Nicolae Ivanciu - Văleanu.

4. - În 1975, când s-au împlinit 100 de ani de la nașterea prof. G.G. Tașcă, a existat intenția de a-l comemora la Academia de Științe Economice. Ideea nu a fost realizată, dar, în schimb, fiicele profesorului au donat muzeului comemorativ înființat la Academie, tabloul în ulei reprezentând bustul profesorului Tașcă, tablou semnat de celebrul Costin Petrescu, realizatorul marei fresce de la Ateneul Român.

5. - La 13 iunie 1985, promoția 1932 - 1936 a Academiei Comerciale a depus la cimitirul Bellu, figura 623 o placă comemorativă în memoria profesorului G.G.Tașcă. La ceremonie au participat, din partea familiei, Domnica Ghimuș și George - Felix Tașcă cu soția.

6. - În iunie 1990, în Editura Academiei Române, apare sub semnătura academicianului Vasile Milinschi, lucrarea intitulată "Economistii la Academia Română". Evocări și restituiri, 205 pagini. La paginile 98 - 108 este evocată figura profesorului G.Taşcă, membru corespondent al Academiei Române.

7. - Cu această ocazie, Vasile Malinschi mi-a declarat că, după părerea sa, profesorul G. Tașcă rămâne cel mai consecvent reprezentant al liberalismului economic, căci chiar și Virgil Mageanu a avut o atitudine dirijistă în economie. Malinschi susține că se impune o serioasă și completă exegeză a întregii opere a profesorului G. Tașcă.

8. - În ziarul "Dreptatea", organ al Partidului Național Țărănesc, Creștin și Democrat din 12.XII.1990, p. 1, col.1, a fost publicată lista deținuților politici care au murit în închisoarea de la Sighet, între 5 mai 1950 și 5 februarie 1955. La nr. 14 din această listă, figurează Tașcă Gheorghe.

Pe când un monument în memoria acestor victime?

9. - În același ziar "Dreptatea" din 9 martie 1991 p. 3, col. 1, în chenar negru se comemorează 40 de ani de la moartea în detenție la Sighet, a profesorului G.G.Taşcă. Anunțul este semnat de Elisabeta Filotti și Cordelia Tașcă, fiicele profesorului.

10. - La 24 februarie 1995, Academia Română a comemorat, în cadrul unei ședințe publice, împlinirea a 120 de ani de la nașterea Profesorului G.G.Taşcă. Cu această ocazie, s-au făcut comunicări:

Acad. N.N.Constantinescu, - *Obiectul și metoda științei economice în opera Prof. Gh. Tașcă*;

Prof. Ivanciu Nicolae - Văleanu - *Controversa Gh. Tașcă - M. Manolescu*;

Conf. dr. C.D. Zeletin - *Gh. Tașcă și Academia Bârlădeană*;

Acad. I. Văcărel - *Probleme financiare și monetare în opera lui Gh. Tașcă*;

Prof. I. Lupu - *Proprietatea privată în opera profesorului Gh. Tașcă*;

Robert Păiușan - Gh. Tașcă, om politic și diplomat.

11. În revista "Academia" din martie 1955, la paginile 24 și 25 sunt publicate comunicările Acad. N.N. Constantinescu și Robert Păiușan de la ședința din 24 februarie 1955.